

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 57 0 Ps 106855 17 Rev
Banjaluka, 28.8.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Gorjane Popadić kao predsjednika vijeća, Jadranke Stanišić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca, E. MBA d.o.o. B.L., zastupanog po punomoćniku, B.M. advokatu iz B.L., protiv tužene, Republike Srpske za Ministarstvo ..., zastupane po Pravobranilaštvu Republike Srpske, Banjaluka, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužioca protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 106855 17 Pž od 30.5.2017. godine, na sjednici održanoj dana 28.8.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se djelimično usvaja, presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 106855 17 Pž od 30.5.2017. godine preinačava tako što se:

Žalba tuženog djelimično usvaja, presuda Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 106855 13 Ps od 7.12.2016. godine preinačava u dosuđujućem dijelu tako što se tuženi obavezuje da tužiocu isplati 17.500,00 KM umjesto 209.148,17 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 18.12.2013. godine.

U preostalom dijelu revizija se odbija.

Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 106855 13 Ps od 7.12.2016. godine obavezana je tužena da tužiocu isplati 209.148,17 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 18.12.2013. godine.

Sa viškom tužbenog zahtjeva tužilac je odbijen.

Tužilac je obavezan da tuženoj, na ime troškova parničnog postupka, isplati 10.288,13 KM.

Tužena je obavezana da tužiocu, na ime troškova parničnog postupka, isplati 12.554,96 KM sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 106855 17 Pž od 30.5.2017. godine žalba tužioca je odbijena i prvostepena presuda potvrđena u odbijajućem dijelu, dok je žalba tuženog usvojena i prvostepena presuda preinačena u dosuđujućem dijelu tako što je odbijen zahtjev tužioca da mu tužena isplati 209.148,17 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 18.12.2013. godine.

Tužilac je obavezan da tuženoj, na ime troškova parničnog postupka, isplati 18.750,00 KM.

Tužilac revizijom pobija drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i udovolji zahtjevu tužioca ili ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužena je predložila da se revizija odbije.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca kojim traži da se tužena obaveže da mu isplati 352.772,53 KM sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe 18.12.2013. godine.

Po provedenom postupku prvostepeni sud je utvrdio: da su parnične stranke 28.2.2006. godine zaključile, ugovor o koncesiji za izgradnju male hidroelektrane G. na rijeci V. i ugovor o koncesiji za izgradnju male hidroelektrane R. na rijeci V.; da su ti ugovori zaključeni na osnovu odluke Republike Srpske o dodjeli koncesije E. MBA B.L. za izgradnju malih hidroelektrana, na način pobliže opisan u navedenim ugovorima; da se navedenim ugovorima o koncesiji, tužilac kao koncesionar obavezao izgraditi dvije hidroelektrane na rijeci V., uz obavezu da obezbijedi svu projektnu dokumentaciju i saglasnosti potrebne za izgradnju, pobliže opisane u tim ugovorima; da među parničnim strankama nije sporno da je tužilac kao koncesionar platio i jednokratnu naknadu za koncesiju i to, u iznosu od 12.500,00 KM za izgradnju hidroelektrane G. i u iznosu od 5.000,00 KM za izgradnju hidroelektrane R.; da se navedenim ugovorima o koncesiji, tužilac kao koncesionar obavezao, da u roku od 21 mjesec od dana zaključenja ugovora izgradi i pusti u pogon hidroelektranu R., a u roku od 33 mjeseca od dana zaključenja ugovora, da izgradi i pusti u pogon hidroelektranu G.; da je članom 52 navedenih ugovora o koncesiji ugovoreno, da će se ugovor o koncesiji raskinuti, ako koncesionar u ugovorenom roku ne izgradi hidroelektrane; da među parničnim strankama nije sporno, da tužilac nije pustio u rad navedene hidroelektrane u ugovorenim rokovima, jer da nije uspio dobiti urbanističku saglasnost, zato što nije uspio ishoditi odluku nadležnih organa o zaštiti životne sredine, a koju odluku nije mogao ishoditi jer, prema stanovištu Ministarstva ..., predmetni objekti, shodno izvedenim projektima, nisu bili usklađeni sa važećim vodoprivrednim aktima, odnosno sa vodoprivrednom osnovom sliva rijeke V. iz 1987. godine i nivelacijom vodoprivredne osnove sliva rijeke V. iz 1997. godine; da je iz tih razloga Ministarstvo..., a koje je bilo nadležno za donšenje odluke o zaštiti životne sredine, kao uslova za izdavanje urbanističke saglasnosti, prekinulo postupak po zahtjevu tužioca, kao koncesionara; da iz zapisnika Komisije za izdavanje načelne saglasnosti od 2.5.2007. godine proizilazi, da tužilac kao koncesionar, nije dobio saglasnost Željeznica Republike Srpske na izvedbene projekte za navedene hidroelektrane, jer da isti nisu u saglasnosti sa standardima, pobliže navedenim u tom zapisniku; da je tužena kao koncedent, shodno Zakonu o koncesijama, u par navrata, tačnije, 28.6.2007. godine, 23.9.2008. godine i 9.7.2009. godine, izvršila kontrolu izvršavanja obaveza tužioca kao koncesionara, te povodom tih kontrola, zapisnički konstatovala, da koncesionar nije pribavio tražene saglasnosti radi izdavanja dozvole za gradnju; da je iz tih razloga podneskom od 25.11.2011. godine tužena kao koncedent pozvala tužioca kao koncesionara da sporazumno raskinu ugovore o koncesiji, (jer tužilac u ugovoreno roku od 21 mjesec, odnosno 33 mjeseca, nije pribavio potrebne saglasnosti niti izgradio predmetne hidroelektrane); da je tužilac to odbio i da je tužena konačno, podneskom od 3.9.2012. godine obavijestila tužioca da raskida navedene ugovore o koncesiji u smislu odredaba člana 52. tačka 4. tih ugovora, jer da hidroelektrane, radi čije izgradnje je tužilac dobio koncesiju, nisu izgrađene u ugovorenim rokovima; da se tim podneskom, tužena, koncedent, saglasila da vrati tužiocu, koncesionaru, isplaćene jednokratne naknade za koncesiju, te da će nakon provođenja određene procedure, P.u. izvršiti povrat tih sredstava; da je tužilac podnio tužbu prvostepenom sudu 18.12.2013. godine, tražeći da se tužena obaveže da mu isplati

352.772,53 KM na ime štete koju je tužilac pretrpio, jer da tužena nije izvršila svoju ugovorenu obavezu iz člana 9. navedenih ugovora o koncesiji, kojim odredbama se obavezala pružiti podršku tužiocu kao koncesionaru u pribavljanju potrebne dokumentacije za izgradnju hidroelektrana; da iz nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke, N.K. proizilazi, da je tužilac povodom zaključenih ugovora o koncesiji imao troškove u ukupnom iznos od 352.772,53 KM, u koji iznos su uračunate i jednokratne koncesione naknade od 17.500,00 KM, koje je tužilac isplatio tuženoj prilikom zaključenja navedenih ugovora o koncesiji.

Temeljem ovakvog činjeničnog utvrđenja prvostepeni sud je zaključio, da je zahtjev tužioca djelimično osnovan, pa je sudio tako što je donio odluku kao u izreci prvostepene presude.

Iz razloga odluke prvostepenog suda proizilazi, da je zahtjev tužioca osnovan u smislu odredaba člana 155. i 154. Zakona o obligacionim odnosima, jer da je tuženi povrijedio ugovorene obaveze iz člana 9. navedenih ugovora o koncesiji, s obzirom da tuženi nije pružio podršku tužiocu u realizaciji ugovora o koncesiji "koja bi se u konkretnom slučaju svela na obraćanje nadležnoj opštini sa zahtjevom da se što prije donesu odgovarajuće odluke".

Cijeneći da je tužilac zbog toga imao određene izdatke, shodno nalazu i mišljenju vještaka finansijske struke, N.K., prvostepeni sud je obavezao tuženu da tužiocu naknadi štetu u iznosu od 209.148,17 KM, smatrajući da tužiocu ne pripadaju naknade po osnovu bankarskih garancija, pobliže navedenih u presudi.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja prvostepenog suda, ali ne i zaključak tog suda, pa je sudio tako, što je donio odluku kao u izreci drugostepene presude.

Iz razloga odluke drugostepenog suda proizilazi, da je neprihvatljivo stanovište prvostepenog suda kada se ima u vidu, da tužilac, kao koncesionar nije mogao ishoditi potrebne saglasnosti za građevinsku dozvolu (za zaštitu životne sredine, vodoprivrednu saglasnost, saglasnost Željeznica Republike Srpske i slično), jer da izvedbeni projekti za navedene hidroelektrane nisu odgovarali određenim standardima.

Naime, članom 9. navedenih ugovora o koncesiji tuženi se obavezao da će pružiti podršku za obezbjeđenje svih dozvola i saglasnosti koje će biti traženi u skladu sa važećim propisima.

Kako tužilac nije mogao dobiti određene saglasnosti, jer nije ispunjavao uslove u skladu sa važećim propisima, drugostepeni sud je zaključio, da nema povrede ugovorene obaveze tuženog iz člana 9 ugovora o koncesij i da je zahtjev za naknadu štete zbog povrede ugovorene obaveze neosnovan.

Odluka drugostepenog suda je djelimično pravilna.

Naime, odredbama člana 124. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, "Službeni glasnik Republike Srpske", br. 17/93, 3/96 i 74/04 - u daljem tekstu: ZOO) je propisano, da u dvostranim ugovorima, kada jedna strana ne ispuni svoju obavezu, druga strana može, ako nije što drugo određeno, zahtijevati ispunjenje obaveza ili, pod uslovima predviđenim u idućim članovima, raskinuti ugovor prostom izjavom ako raskid ugovora ne nastupa po samom zakonu, a u svakom slučaju ima pravo na naknadu štete.

Odredbama člana 132. stav 1. i 2. ZOO je propisano, da se raskidom ugovora obje strane oslobađaju svojih obaveza izuzev obaveze na naknadu štete (stav 1.).

Ako je jedna strana izvršila ugovor potpuno ili djelimično, ima pravo da joj se vrati ono što je dala (stav 2.).

Kod nespornih činjenica: da je tužilac kao koncesionar, a na osnovu ugovora o koncesiji od 28.2.2006. godine, imao obavezu da izgradi hidroelektranu G. do 28.11.2008. godine, a hidroelektranu R. do 28.11.2007. godine; da među parničnim strankama nije sporno da tužilac nije izgradio navedene hidroelektrane, pa ni u ugovorenim rokovima; da je navedenim ugovorima o koncesiji zaključenim između parničnih stranaka u februaru 2006. godine, dogovoreno da će se taj ugovor raskinuti ako koncesionar u roku ne završi izgradnju hidroelektrane i pusti je u komercijalni rad; da je podneskom od 3.9.2012. godine tužena obavijestila tužioca da raskida ugovor, ima se uzeti da su navedeni ugovori o koncesiji između parničnih stranaka raskinuti.

Nije sporno, da je prilikom zaključenja ugovora o koncesiji za izgradnju hidroelektrane Gradina, tužilac kao koncesionar isplatio tuženoj jednokratnu koncesionu naknadu u iznosu od 12.500,00 KM, a da je prilikom zaključenja ugovora o koncesiji za izgradnju hidroelektrane Rudina, tužilac isplatio tuženoj na ime jednokratne koncesione naknade 5.000,00 KM, tj. ukupno 17.500,00 KM.

Obzirom da tužena u toku postupka nije dokazala, da je vratila tužiocu 17.500,00 KM, uzetih na ime jednokratnih koncesionih naknada, ovaj sud nalazi da je zahtjev tužioca na ime vraćanja jednokratne koncesione naknade u ukupnom iznosu od 17.500,00 KM osnovan, u smislu odredaba člana 132. ZOO.

Ovo tim prije, što i sama tužena u svom podnesku od 3.9.2012. godine priznaje da je neophodno tužiocu vratiti iznose jednokratne koncesione naknade, te da se obavezuje iste vratiti tužiocu nakon provedene procedure.

Mada je odredbama člana 16 ugovora o koncesiji za izgradnju hidroelektrane R. i članom 16 ugovora o koncesiji za izgradnju hidroelektrane G., zaključenih između parničnih stranaka u februaru 2006. godine, dogovoreno, da koncesionar nema prava na naknadu štete, ukoliko ne izgradi hidroelektrane u ugovorenom roku, ovaj sud nalazi da zahtjev tužioca na ime naknade štete zbog povrede ugovorene obaveze, u smislu odredaba člana 154, 155. u vezi sa članom 124. ZOO, nije osnovan, ni zato, što tužena nije učinila povredu ugovorene obaveze, konkretno obaveze preuzete članom 9. ugovora o koncesiji iz februara 2006. godine.

Naime, članom 9. ugovora o koncesiji za izgradnju hidroelektrane R. i članom 9 ugovora o koncesiji za izgradnju hidroelektrane G., zaključenih između parničnih stranaka u februaru 2006. godine, tuženi kao koncedent se obavezao pružiti tužiocu kao koncesionaru podršku pri obezbjeđenju svih dozvola, odobrenja, saglasnosti i slično, koje će biti tražene u skladu sa važećim propisima.

Kada se ima u vidu, da tužilac kao koncesionar nije nikada dobio urbanističku saglasnost za izgradnju navedenih hidroelektrana, jer da zbog nedostataka u izvedbenim projektima hidroelektrana nije mogao obazbijediti saglasnosti za zaštitu životne sredine, vodoprivredne saglasnosti, saglasnosti Željeznica Republike Srpske i tome slično, onda se pravilnim ukazuje zaključak drugostepenog suda, da tuženi nije povrijedio svoju obavezu iz člana 9. navedenih ugovora o koncesiji.

Kod takvog stanja stvari, a koje stanje stvari se ničim ne dovodi u pitanje revizionim prigovorima, je valjalo u svemu prihvatiti razloge drugostepene presude kojim je odbijen preostali zahtjev tužioca na ime naknade štete.

Stoga je ovaj sud, primjenom člana 250. stav 1. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu ZPP) donio odluku

kao u stavu 1. izreke ove presude, a primjenom člana 248. ZPP-a, sudio kao u stavu 2. izreke ove presude.

Preinačavajući odluku drugostepenog suda, ovaj sud je odlučio o troškovima parničnog postupka, shodno odredbama člana 397. u vezi sa članom 386. stav 2 ZPP-a, imajući u vidu djelimični uspjeh stranke u parnici i postignuti uspjeh u parnici.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić